

การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี

Cultivation of New Generation Youth with Viriyaparamita Practice

ธนกฤต ผลโกศล

Thanakit Phonkosol

ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสนศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Master of arts (Buddhist Studies) Mahamakut Buddhist University

สมเกียรติ ไชยภูมิ*

Somkiet Chaiyapoom

สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Education Administration Mahamakut Buddhist University, Thailand

Email: cp_kool@hotmail.com

Received : March 19, 2020

Revised : March 18, 2021

Accepted : March 21, 2021

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (๑) เพื่อศึกษาการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ (๒) เพื่อศึกษาการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี และ (๓) เพื่อวิเคราะห์คุณค่าการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจาก พระไตรปิฎก อรรถกถา ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาวิเคราะห์จัดระบบหมวดหมู่แล้วสรุปผลการวิจัยนำเสนอแบบเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า (๑) การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้มีเป้าหมาย โดยการฝึกฝนพัฒนา ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย อันจะเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน และการทำงาน (๒) การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี หมายถึง ความขยัน ความหมั่นเพียรพยายาม จะทำให้เยาวชนมีความตั้งใจทำจริง เห็นคุณค่าของสิ่งที่ทำ มีความอดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ ทำให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตได้ หลักธรรมที่ส่งเสริมประกอบไปด้วย อิทธิบาท ๔ สัมมปธาน ๔ อินทรีย์ ๕ บารมี ๑๐ และ โพชฌงค์ ๗ และ (๓) ผลการวิเคราะห์คุณค่าการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมีพบว่า ๑) คุณค่าด้านการสร้างชาติ คือ การทำให้ประเทศชาติที่เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ๒) คุณค่าด้านการบรรลุเป้าหมายในชีวิต คือ การทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และ

* ดร.สมเกียรติ ไชยภูมิ Dr.Somkiet Chaiyapoom ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Advisor Dissertation

๓) คุณค่าด้านการเป็นต้นแบบแก่เยาวชนรุ่นต่อไป คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อที่จะเติบโตไปในโลกแห่งวิวัฒนาการและมีพหุปัญญาที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: การสร้าง; เยาวชนรุ่นใหม่; บำเพ็ญวิริยบารมี

Abstract

The objectives of this thesis were as follows; (1) to study the cultivation of the new generation youth, (2) to study the cultivation of the new generation youth with Viriyaparamita Practice, and (3) to analyze the value of the cultivation of the new generation youth with Viriyaparamita Practice. The thesis was the documentary qualitative research work focused on documentaries, studies mainly on the Tipitaka, relating documentaries and relevant researches together with the interviews of the related experts. All of the data were then analyzed by content analysis, classified into system, concluded and presented in descriptive analyzed by content analysis, classified into system, summarized and presented in descriptive analysis. The results of research were found as follows; (1) The cultivation of a new youth was the development of the quality of life for the new generation of youth to accomplish their goals by practicing more diligence and discipline leading to success in life in the terms of both education and work. (2) How to cultivate the New Gen Youth with Viriyaparamita is to gradually and arduously make them focused on what they undertaken and their values. New Gen Youth has to make effort to achieve their goal of life. The moral principles for this consist of 4 Itthipada (How to success), 4 Sammappadhana (efforts), 5 Indriya (spiritual Faculties) 10 Paramitas (Perfection) and 7 Bojjhangas (Factors of Enlightenment) (3) The analytical results for the value of the cultivation of the new generation youth with Viriyaparamita Practice were as follows: 1) the value of creating a nation was to make the nation for sustainable progress, 2) The value of achieving life goals was to make the life achieve its goals and 3) the value of being a model for next generations was a role model behavior for the new young generation in order to grow in the world of evolution and having the practical wisdom in daily life.

Keyword: Cultivation; New Generation Youth; Viriyaparamita Practice

บทนำ

เยาวชนไทยในยุคก่อนนี้ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจด้านสุขภาพที่เกี่ยวกับการกิน การนอน การแต่งกาย ความสะอาด เรื่องเพศ ก็จะพยายามทำตัวเองให้เป็นที่น่าสนใจกับเพศต่างข้าม เรื่องอาชีพ ก็จะสนใจมารวมถึงอาชีพของครอบครัวด้วย เรื่อง นันทนาการเยาวชนจะรักสนุกชอบความสนุกสนาน เรื่องการค้นคว้าชอบทดลองสิ่งแปลกใหม่ เรื่องคุณสมบัติส่วนตัวอยากให้มีการยอมรับจากผู้อื่น และจะสนใจบุคลิกภาพของตนเอง^๑ แต่เยาวชนไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ขาดความพยายามในการแสวงหาสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการหาความรู้ การเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้นในระยะเวลาที่กำหนด และการทำหน้าที่เยาวชนให้สมบูรณ์ เพราะว่ายุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะหาความรู้ก็ไม่ต้องออกไปนอกบ้านก็สามารถสืบค้นผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) ได้ จนกลายเป็นสังคมก้มหน้า ทำอะไรไม่สำเร็จ จิตใจของเยาวชนจึงเลื่อนไหลไปตามกระแสของวัตถุ ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าเยาวชนลืมนึกถึงคุณค่าของชีวิตที่แท้จริงหรือแนวทางในทางดำเนินชีวิต ตามที่เยาวชนควรจะเป็นหรือควรจะดำเนินชีวิต ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีบทบาทมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไปด้วย จึงเกิดความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้วิทยาการใหม่ที่หลั่งไหลเข้ามา และจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จากสภาพการณ์ทางสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมีผลทำให้การศึกษาต้องพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อสร้างเยาวชนแห่งการเรียนรู้องค์การแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นให้ถึงจุดหมายสูงสุดที่กำหนดไว้ คือ เพื่อให้เยาวชนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความอดทนบากบั่นในการเรียน และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง เพื่อพัฒนา ประเทศให้สามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข^๒

การนำความรู้เกี่ยวกับหลักจริยธรรมมีไปใช้ในการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาให้เยาวชนในปัจจุบันให้มีความอดทน อดกลั้น ซึ่งความเพียรเป็นหนึ่งในหมวดธรรมที่สนับสนุนในการเจริญวิปัสสนาภาวนาดังคำว่า ศรัทธาเป็นเหตุให้เกิดวิริยะ คือ ความเพียร วิริยะเป็นเหตุให้เกิดสติ สติเป็นเหตุ

^๑ อนุช ธีระพันธุ์, “ปัญหาที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖.

^๒ พระสุทัศน์ สุทสโน (วงศ์สถาน), “การนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), บทคัดย่อ.

ให้เกิดสมาธิ สมาธิเป็นเหตุให้เกิดปัญญา และปัญญาเป็นเหตุให้เกิดศรัทธา^๓ โดยหลักธรรมนี้เป็นการนำความรู้เกี่ยวกับวิริยบารมีไปใช้ในการอบรมสั่งสอนเยาวชนให้เกิดความเข้าใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตน เช่น ความฟุ้งเฟ้อ การไม่อดทนต่องาน การไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน โดยเฉพาะการศึกษาเล่าเรียนที่เป็นหน้าที่สำคัญของเยาวชน เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับต้นเหตุของปัญหาที่เข้ามา สามารถนำหลักธรรมเกี่ยวกับวิริยบารมีมาปรับตัวรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ด้วยความเข้าใจในสาเหตุของปัญหา รวมถึงพัฒนานตนเองให้มีศักยภาพเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน และเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไป ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในหัวข้อเรื่องว่า “การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี” เพื่อนำผลการวิจัยไปเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวกับการสร้างคุณธรรมสำหรับเยาวชน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเยาวชนรุ่นใหม่ ให้สอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นใหม่ในการใช้ประโยชน์และการดำรงชีวิตที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่
๒. เพื่อศึกษาการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี
๓. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ถึง เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ขั้นตอนในการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ รวบรวมที่เป็นเอกสารข้อมูลที่ได้จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ ข้อมูลจากพระไตรปิฎกและอรรถกถา

ขั้นตอนที่ ๒ รวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ ข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูล คือ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัย

^๓ พระมหาปริชา ปภังคโร (มันเชตกิจ), “มโนทัศน์เรื่องความเพียรในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒๗.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิการ วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ราชภัฏวชิการ หอสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และหอสมุดประจำจังหวัดนครปฐม

ขั้นตอนที่ ๓ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๕ คน ได้แก่ (๑) นางบุญมี พัทธมมงคล (๒) นายโกศล ธนธรรมทัศน์ (๓) นางสาวสายสิริ สายยศ (๔) นางณฤดี สายยศ และ (๕) นางสาว กนกพร สายยศ ที่เลือกมาโดยวิธีเจาะจง

ขั้นตอนที่ ๔ นำข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตีความตามประเด็น สำคัญที่กำหนดไว้แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ ตามที่ปรากฏในหลักฐานเพื่อเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่และลำดับ ขั้นตอนเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์ และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบ ของการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัย ซึ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญ วิริยบารมี และข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียด ดังนี้

๑. ขอบหนังสือเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูล แล้วนำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลผู้ให้ข้อมูล
๒. ทำการรวบรวมแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้กลับคืนมาจากผู้ให้ข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์
๓. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการนัดหมายวัน เวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัย จะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เตรียมศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง สมุด จดบันทึก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุปอุปนัย แล้วสรุปผลการวิจัยนำเสนอแบบเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี ผลการวิจัย พบว่า

๑. การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ พบว่า เยาวชนนั้นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อการเรียนรู้ที่จะผ่านช่วงของวัยเด็กที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

ไปสู่ผู้ใหญ่มากที่สามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเรียนรู้ที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพจึงจำเป็นต้องเรียนรู้พร้อมกันไปในทุกด้านของการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตตามธรรมชาติของช่วงวัยดังกล่าว ซึ่งหลักในการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ จะต้องมีการเรียนรู้ถึงบทบาทและลักษณะสำคัญของเยาวชนและวัยรุ่น รู้ถึงปัญหา สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา และแนวทางการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ เมื่อเรารู้วิธีการดำเนินการดำเนินการเหล่านี้ จะทำให้เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีเป้าหมายที่สอดคล้องกันทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ โดยมีการฝึกฝนพัฒนาให้เยาวชนรู้จักควบคุม รู้จักเอาชนะใจตนเอง ฝึกให้เป็นผู้มีสติ มีความสันโดษ มีความอดทน มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย ประอบความดี และมีความมุ่งมั่นที่จะชนะตัวเอง นั้นจะเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน และการทำงาน และแนวทางในการสร้างและพัฒนาเยาวชนใหม่นั้นมีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้ (๑) เยาวชนมีเกียรติ สิทธิ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (๒) การพัฒนาคนต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต (๓) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ปรากฏชัดเจน เช่น ความยากจน ความด้อยโอกาสในการศึกษา การไม่มีงานทำ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการพัฒนาเยาวชน อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา (๔) เยาวชนควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (๕) เยาวชนทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะเยาวชนที่มีโอกาสมากกว่าจะต้องช่วยพัฒนาผู้ด้อยโอกาส และ (๖) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน จะต้องใช้วิธีการป้องกันมากกว่าการแก้ไข นอกจากนี้จะต้องมีการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ให้มีจิตสำนึกความเป็นไทย และมีทักษะในทางสังคม

สรุปได้ว่า การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้มีเป้าหมาย โดยการฝึกฝนพัฒนา ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย อันจะเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน และการทำงาน

๒. การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวัตรียบารมี พบว่า เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมและการปลูกฝังความเพียรให้กับเยาวชนประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วย (๑) อิทธิบาท ๔ (๒) สัมมปธาน ๔ (๓) อินทรีย์ ๕ (๔) บารมี ๑๐ และ (๕) โพชฌงค์ ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนกัน เมื่อเยาวชนรุ่นใหม่นำหลักธรรมมาปฏิบัติให้ถูกต้อง ก็จะส่งผลให้ผู้นั้นพ้นทุกข์และประสบความสำเร็จได้ ซึ่งวิธีการที่จะบ่มเพาะวัตรียบารมีในเยาวชนรุ่นใหม่จึงมีความสำคัญมาก เพราะความขยันหมั่นเพียรจะทำให้เยาวชนรุ่นใหม่เป็นที่รักของคนอื่น เยาวชนรุ่นใหม่ที่ยั่งยืนจะเป็นผู้ที่สร้างประโยชน์ได้มาก ถ้าไม่ขยันสิ่งที่ควรจะได้จากชีวิตไม่เกิดทั้ง ๆ ที่ฉลาดรู้ เข้าใจทุกอย่าง ถ้าเกียจคร้านก็คงไม่บรรลุเป้าหมายในชีวิตได้ เราจึงควรมุ่งสอนเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีความขยัน ทำงานอย่างมีความสุข มีความตั้งใจจริง เห็นคุณค่าของสิ่งที่ทำมีความอดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ ฉะนั้นความพากเพียรพยายามจาก

การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด แม้จะไม่เห็นผลในทันทีก็สามารถเกิดผลตามมา หลังจากใช้ความเพียรพยายามอย่างยั่งยืน ผลที่ได้ก็จะนำมาซึ่งความสำเร็จและภาคภูมิใจในกายภาคหน้า ความขยันหมั่นเพียร มีปัญญา มีจิตใจที่ไม่ท้อแท้ ไม่กลัว กล้าที่จะฝ่าฟันทุกอุปสรรคปัญหา ย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จได้เช่นกัน ความเพียรเป็นเครื่องหมายบอกความเป็นคนที่มีความสามารถ สมควรแก่การได้รับความสำเร็จ การยอมรับยกย่องเชิดชู และในการพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่นั้น ความเพียรย่อมเข้าอุดหนุนให้มีความภูมิใจในความเป็นมนุษย์ของตนอยู่ การที่รู้ว่าตนเองนั้นมีความสามารถ และความสามารถที่มีนั้นจะทำให้ตนประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา ซึ่งเป็นความสุขสมหวังตามที่ต้องการเป็นอย่างยิ่งที่สุดแล้ว ความเพียรพยายามในการกระทำตามความสามารถที่มีอยู่เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการนั้น ก็ต้องเป็นกิจหน้าที่หืออบบาทของพวกเราทุกคน

สรุปได้ว่า หมายถึง ความขยัน ความหมั่นเพียรพยายามจะทำให้เยาวชนมีความตั้งใจทำจริง เห็นคุณค่าของสิ่งที่มีคุณค่าต่ออุปสรรคต่าง ๆ ทำให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตได้ หลักธรรมที่ส่งเสริมประกอบไปด้วย อิทธิบาท ๔ สัมมปธาน ๔ อินทรีย์ ๕ บารมี ๑๐ และ โพชฌงค์ ๗

๓. จากการวิเคราะห์คุณค่าการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในการวิเคราะห์คุณค่าการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ ดังนี้

๓.๑ คุณค่าในด้านการสร้างชาติ พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนรุ่นใหม่ ควรมีเป้าหมายที่สอดคล้องกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาการฝึกฝนพัฒนาให้เยาวชนมีนิสัยขยันหมั่นเพียร หรือที่เรียกว่ามีวิริยบารมี อันเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งแนวคิดในการปลูกฝังและเสริมสร้างให้เยาวชนบำเพ็ญวิริยบารมี อาจเริ่มต้นด้วยการชี้ให้เยาวชนเห็นประโยชน์ของความเพียรอันเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตทั้งทางการเรียน การงาน อุดมการณ์ และความสำเร็จในชีวิต

๓.๒ คุณค่าในด้านการบรรลุเป้าหมายในชีวิต พบว่า การช่วยให้เยาวชนมองหาเป้าหมายในชีวิตได้อย่างถูกต้องตรงกับความชอบ ความถนัด และมุ่งมั่นให้ทำในสิ่งที่ชอบและถนัดให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเกิดอุปสรรคใด ๆ ก็สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง จนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยการมีความรับผิดชอบ และมุ่งมั่นเพียรพยายามที่จะทำให้เราสู่เป้าหมายชีวิตโดยนำเอาวิริยบารมีที่ปรากฏในหลักธรรมมาปฏิบัติให้ถูกต้องจะทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

๓.๓ คุณค่าด้านการด้านการเป็นต้นแบบแก่เยาวชนรุ่นต่อไป พบว่า การมองเห็นแก่นแท้ของความเพียรพยายามในการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ของบุคคลต้นแบบที่ต้องใช้ความพยายามในการฝึกฝนตนเองในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การกีฬา การแสดง เป็นต้น โดยประพจน์ตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน เพื่อที่จะเติบโตไปในโลกแห่งวิวัฒนาการ และมีพุทธปัญญาที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม

ส่วนรวม แล้วนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จและเกิดเป็นแรงบันดาลใจแก่เยาวชนรุ่นหลังต่อไป

สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์คุณค่าการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี พบว่า (๑) มีคุณค่าด้านการสร้างชาติ คือ การทำให้ประเทศชาติที่เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน (๒) มีคุณค่าด้านการบรรลุเป้าหมายในชีวิต คือ การทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และ (๓) มีคุณค่าด้านการเป็นต้นแบบแก่เยาวชนรุ่นต่อไป คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อที่จะเติบโตในโลกแห่งวิวัฒนาการ และมีพหุทธิปัญญาที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถนำเสนออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

๑. การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ พบว่า เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้มีเป้าหมาย โดยการฝึกฝนพัฒนาให้เยาวชนรุ่นใหม่มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย อันจะเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่จะต้องมีกระบวนการรับรู้ถึงบทบาทและลักษณะสำคัญของเยาวชนรุ่นใหม่โดยมีการฝึกฝนและพัฒนาให้เยาวชนรู้จักควบคุม รู้จักเอาชนะใจตนเอง ฝึกให้เป็นผู้มีสติ มีความสันโดษ มีความอดทน มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย ประกอบความดี และมีความมุ่งมั่นที่จะชนะตัวเอง ซึ่งแนวทางการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่จำเป็นต้องน้อมนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปฏิบัติในการดำรงชีวิต และมีการยึดมั่นกับหลักธรรมที่นำมาปฏิบัติแล้วทำให้ตนเองได้รับความสุข เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ทำให้สามารถเอาชนะสิ่งยั่วยวนต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ และธานี สุวรรณประทีป ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างวิริยบารมีแก่เยาวชนไทยในสังคมปัจจุบัน” พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนควรมีเป้าหมายให้สอดคล้องกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ ในมิติทางพระพุทธศาสนา การฝึกฝนพัฒนาให้เยาวชนมีนิสัยขยันหมั่นเพียรหรือที่เรียกว่า วิริยบารมี ซึ่งเป็นองค์ประกอบข้อหนึ่งในบารมี ๑๐ อันเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากชีวิตปุถุชนสู่ความเป็นอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา บารมี แปลว่า เต็มเปี่ยม ทำให้เต็มเปี่ยม ทำให้เพียบพร้อม วิริยะ แปลว่า ความพากเพียรที่มีความหมายที่กว้างขวางตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น มีความพากเพียรในการศึกษาเล่าเรียน มีความเพียรในการประกอบสัมมาชีพ มีความพากเพียรในสิ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น ส่วนแนวคิดในการปลูกฝังและเสริมสร้างให้เยาวชนบำเพ็ญวิริยบารมี อาจเริ่มต้นด้วยการชี้ให้เยาวชนเห็นประโยชน์ของความเพียรอันเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตทั้งทางด้านการเรียน การงาน อุดมการณ์ และความสำเร็จในชีวิต การเสริมสร้างวิริยบารมีจึงมีผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จิตใจ และสังคมสิ่งแวดล้อมที่ต้อง

เผชิญในชีวิตประจำวัน^๕ สรุปได้ว่า การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ให้มีเป้าหมายที่สอดคล้องกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ โดยการฝึกฝนพัฒนาให้เยาวชนรุ่นใหม่มีความขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย อันจะเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน และการทำงาน

๒. การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี พบว่า หลักบำเพ็ญวิริยบารมี เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมและการปลูกฝังความเพียรให้กับเยาวชน เมื่อเยาวชนรุ่นใหม่นำหลักธรรมมาปฏิบัติให้ถูกต้อง ก็จะส่งผลให้ผู้นั้นพ้นทุกข์และประสบความสำเร็จได้ประสบ ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า หลักบำเพ็ญวิริยบารมี เป็นหลักธรรมที่ควรตั้งมั่นไว้ในใจเป็นฐานที่ตั่งมั่นด้วยความเพียร ประกอบไปด้วย อิทธิบาท ๔ สัมมปธาน ๔ อินทรีย์ ๕ บารมี ๑๐ และโพชฌงค์ ๗ ซึ่งวิริยบารมีที่ปรากฏอยู่ในหมวดธรรมทั้งหลายล้วนแต่เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนกัน เมื่อเยาวชนรุ่นใหม่ื่อนำมาปฏิบัติให้ถูกต้อง ก็จะส่งผลให้ผู้นั้นพ้นทุกข์ได้และประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์วัชรินทร์ ถาวโร (ผาสุข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการบำเพ็ญเพียรของพระโสณโกฬิวิสเถระในคัมภีร์พระพุทธศาสนา” พบว่า หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าได้แสดงหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับความเพียรและเป็นองค์ธรรมที่สนับสนุนความเพียรทั้งสิ้น ประกอบด้วยความมีศรัทธาการมีโรคน้อย ความไม่โอ้อวด การปรารถนาความเพียร การมีปัญญาปธาน ๒ ทัศนะมิกกัตถสังวัตตนิกรรม ๔ สัมมปธาน ๔ สมบัติ ๔ อิทธิบาท ๔ และพละ ๕ ความเพียรจะต้องมีองค์ธรรมอื่นมาปฏิบัติร่วมกัน เกื้อกูลอุปการะซึ่งกันและกัน จึงจะสามารถนำไปสู่ปฏิบัติบรรลุเป้าหมายสูงสุดได้ ซึ่งสามารถน้อมนำมาประยุกต์หลักความเพียรมาใช้ในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักความเพียรเพื่อคุณภาพชีวิตในสังคมไทย ถือว่าเป็นการประยุกต์ที่มีความสำคัญที่ใช้เพื่อตนเองและสังคม และเพื่อประโยชน์ในระดับสูงสุด การประยุกต์ใช้หลักความเพียรก็เพื่อเป็นการพัฒนาชีวิตของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย สำหรับบุคคลทั่วไปทำให้มีคุณธรรมในขั้นสูงเพราะเป็นการฝึกฝนอบรมตนเองอยู่ตลอดเวลาด้วย ศีล สมาธิปัญญา ทำให้ชีวิตของบุคคลนั้นเป็นชีวิตที่สงบร่มเย็น โดยสรุป การศึกษาจนเข้าใจรู้แจ้งในเรื่องหลักความเพียรเป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญ ที่จะไขไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง มีผลเป็นความสุขสงบแก่ผู้ศึกษาปฏิบัติตาม มีประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตให้ร่มเย็นและทำให้มนุษย์หายมลายต่อความขึ้นลงของชีวิต จะช่วยคลี่คลายความคับข้องใจในความสับสนของชีวิตซึ่งเป็นเรื่องที่พุทธศาสนิกชนควรเรียนรู้และทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง เพื่อชีวิตของตนเองจะได้ดีขึ้น^๖ และ

^๕ พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ และธานี สุวรรณประทีป, “แนวทางการเสริมสร้างวิริยบารมีแก่เยาวชนไทยในสังคมปัจจุบัน” วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๖๙.

^๖ พระสมุห์วัชรินทร์ ถาวโร (ผาสุข), “ศึกษาการบำเพ็ญเพียรของพระโสณโกฬิวิสเถระในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า บทคัดย่อ.

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ เลื่องยศสื่อชากุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเพียรของพระโสณาเถรีที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา” พบว่า หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่บริษัท ๔ ซึ่งจัดเป็นหมวดธรรมจำนวนหลายหมวดธรรมนั้นจะมีความเพียรปรากฏทุกหมวด เช่น อธิบาต ๔ พละ ๕ อินทรีย์ ๕ โพชฌงค์ ๗ มรรคมีองค์ ๘ ความเพียรจะต้องมีองค์ธรรมอื่นมาปฏิบัติร่วมกันเป็น ธรรมที่สนับสนุนกันและกัน ผู้ปฏิบัติจึงสามารถบรรลุธรรมได้ การประยุกต์หลักความเพียรมาใช้ในสังคมปัจจุบันเป็นการจำแนกความเพียรแบบโลกียะ ด้วยการเป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการเลี้ยงชีพ การประกอบกิจการงาน การแสวงหาโภคทรัพย์ เพื่อประโยชน์สุขในการครองเรือน ส่วนความเพียรแบบโลกุตระ เป็นความเพียรแบบบรรพชิต^๖ สรุปได้ว่า การสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมและปลูกฝังความเพียรให้กับเยาวชนประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วย อธิบาต ๔ อินทรีย์ ๕ สัมมปธาน ๔ บารมี ๑๐ และ โพชฌงค์ ๗

๓. วิเคราะห์คุณค่าการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญวิริยบารมี คุณค่าในการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ตามหลักการบำเพ็ญบารมี ในแต่ละด้านมีดังนี้

๓.๑ คุณค่าในด้านการสร้างชาติ เป็นความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนของประเทศชาติที่เกิดจากคุณภาพชีวิตของเยาวชน ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การสร้างให้เยาวชนเพื่อก้าวเดินไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้นั้นจึงจำเป็นต้องสร้างหนทางแห่งความรอบรู้เป็นหนทางแห่งการพินิจพิจารณาและสภาพแวดล้อมบนเส้นทางแห่งนี้จะต้องมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เยาวชนสามารถเก็บเกี่ยวสิ่งที่ดีงามเพื่อนำมาใช้กับตัวเองได้ ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาการฝึกฝนพัฒนาให้เยาวชนมีนิสัยขยันหมั่นเพียร มีความเพียรหรือที่เรียกว่ามีวิริยบารมี จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เยาวชนเห็นประโยชน์ของความเพียรอันเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พร มลิตทอง ได้กล่าวว่า วิริยะ คือ ความเพียร ได้แก่ ความพยายาม ความบากบั่นและความก้าวหน้าไปข้างหน้า ไม่ถอยหลัง วิริยะคือความเพียร ก็เป็นอธิบาตประการหนึ่ง ซึ่งต้องทำให้เกิดให้มีเช่นเดียวกับฉันทะ คือความพอใจลักษณะของความเพียรพยายามก็คือหมั่นขยันกล้าหาญไม่ย่อท้อ เรียกอย่างรวม ๆ ว่า ขยันหมั่นเพียร ความขยันหมั่นเพียรเป็นคุณความดีสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนประกอบกิจการงานจนถึงความสำเร็จสมประสงค์^๗ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาบุญเลี้ยง เตชพล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “มโนทัศน์เรื่องตบะในพระพุทธศาสนา” พบว่า การบำเพ็ญตบะในพระพุทธศาสนานั้น คือแนวทางหรือหลักที่ใช้ในการปฏิบัติธรรม

^๖ สุวรรณิ เลื่องยศสื่อชากุล, “การศึกษาความเพียรของพระโสณาเถรีที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า บทคัดย่อ.

^๗ พร มลิตทอง, อธิบาต ๔ หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๗.

โดยมุ่งเน้นวิธีการควบคุมระวังป้องกันมีเป้าหมายสำคัญในทางกาย คือฝึกให้รู้จักควบคุมกาย วาจา ใจให้มีพฤติกรรมเรียบร้อยดีงาม และทางใจฝึกด้วยการเสริมสร้างคุณธรรมให้่องงามและเพิ่มพูนยิ่งขึ้นภายในจิตใจ ทั้งนี้เพื่อให้จิตเจ้านั้นอ่อนเหมาะแก่การงาน เพื่อนำจิตที่ได้รับการฝึกอย่างดีแล้วนั้นไปอบรมพัฒนาปัญญาต่อไป

๓.๒ คุณค่าในด้านการบรรลุเป้าหมายในชีวิต เป็นการได้สิ่งที่ตั้งใจไว้โดยนำเอาวิธีบารมีที่ปรากฏในหลักธรรมมาปฏิบัติให้ถูกต้อง จะทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การช่วยให้เยาวชนมองหาเป้าหมายในชีวิตได้อย่างถูกต้องตรงกับความสุข ความถนัด และมุ่งเน้นให้ทำในสิ่งที่ชอบและถนัดให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเกิดอุปสรรคใด ๆ ก็สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง จนเกิดความภาคภูมิใจ โดยมีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นเพียรพยายามที่จะทำให้เราบรรลุสู่เป้าหมายชีวิต ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ และธานี สุวรรณประทีป ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างจริยบารมีแก่เยาวชนไทยในสังคมปัจจุบัน พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนจึงควรมีเป้าหมายที่สอดคล้องกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ในมิติทางพระพุทธศาสนา การฝึกฝนพัฒนาให้เยาวชนมีนิสัยขยันหมั่นเพียรหรือที่เรียกว่าจริยบารมี ซึ่งเป็นองค์ประกอบข้อหนึ่งในบารมี ๑๐ อันเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากชีวิตปุถุชนสู่ความเป็นอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา บารมี แปลว่า เติบโตเต็ม ทำให้เติบโตเต็ม ทำให้เพียบพร้อม วิริยะ แปลว่า ความพากเพียรที่มีความหมายที่กว้างขวางตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น มีความพากเพียรในการศึกษาเล่าเรียน มีความเพียรในการประกอบสัมมาชีพ มีความพากเพียรในสิ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น ส่วนแนวคิดในการปลูกฝังและเสริมสร้างให้เยาวชนบำเพ็ญจริยบารมี อาจเริ่มต้นด้วยการชี้ให้เยาวชนเห็นประโยชน์ของความเพียรอันจะเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จในชีวิตทั้งทางการเรียน การงาน และอุดมการณ์^๙

๓.๓ คุณค่าด้านการเป็นต้นแบบแก่เยาวชนรุ่นต่อไป โดยมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อที่จะเติบโตไปในโลกแห่งวิวัฒนาการและมีพุทธปัญญา ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การที่พัฒนาคนในชาติให้เป็นต้นแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนซึ่งถือเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และเป็นการสำคัญยิ่งของชาติในอนาคต เป็นสิ่งที่สังคมควรตระหนักอย่างยิ่ง โดยจะต้องเริ่มวางรากฐานตั้งแต่วัยเด็กโดยมีการปลูกฝังจิตสำนึกจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยคำนึงถึงตามความต้องการของเด็กและเยาวชนโดยน้อมนำเอาหลักคุณธรรมมาปฏิบัติเพื่อให้กลายเป็นเยาวชนที่ดีของสังคม แล้วนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาประเทศให้ประสบกับ

^๙ พระมหาบุญเลียง เตชพโล (บุตรตะเคียน), “มโนทัศน์เรื่องตบะในพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า บทคัดย่อ.

^{๑๐} อ้างแล้ว, พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ และธานี สุวรรณประทีป, “แนวทางการเสริมสร้างจริยบารมีแก่เยาวชนไทยในสังคมปัจจุบัน” วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, หน้า ๖๙.

ความสำเร็จ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีดา ปัญญาจันทร์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง นิทานคุณธรรม จากพระราชดำรัส : ความเพียร ว่าเพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยน้อมนำคุณธรรมเรื่องของความเพียรพยายาม จากพระราชดำรัสของในหลวง ผู้เปรียบเสมือนพ่อของปวงชนชาวไทย โดยเน้นเรื่องคุณธรรมใกล้ตัวที่เด็ก ๆ สามารถน้อมนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างง่าย ๆ ผ่านภาพความสนุกสนานของวิถีชีวิตแบบไทย ๆ แต่สอดแทรกแง่คิดดี ๆ สอนใจอย่างแนบเนียนซึ่งนอกจากเด็ก ๆ จะได้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ดีเป็นพื้นฐานแล้ว ยังช่วยปลูกฝังให้เด็ก ๆ ภาควุฒิจิตใจในความเป็นไทย และรักผืนแผ่นดินไทยที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือพ่อหลวงของเราเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งประเทศมาอย่างเนิ่นนานและตลอดไป ซึ่งความเพียรที่ถูกต้องเป็นธรรมและพึงประสงค์นั้น คือความเพียรที่จะกำจัดความเลื่อมให้หมดไปและระวังป้องกันมิให้เกิดขึ้นใหม่อย่างหนึ่งกับความเพียรที่จะสร้างสรรค์ความดี ความเจริญให้บังเกิดขึ้นและระวังรักษามิให้เสื่อมสลายไปอย่างหนึ่ง ความเพียรทั้งสองประการนี้เป็นอุปการะอย่างสำคัญต่อการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน ถ้าทุกคนในชาติจะได้ตั้งตนตั้งใจอยู่ในความเพียรดังกล่าว ประโยชน์และความสุขก็จะบังเกิดขึ้นพร้อมทั้งแก่ส่วนตัวและส่วนรวม^{๑๐}

กล่าวสรุปได้ว่า หลักการบำเพ็ญวิริยบารมี จึงมีความสำคัญต่อเยาวชนรุ่นใหม่ เพราะถ้าเรามีความเพียรพยายามอยู่ร่ำไปอย่างไม่ท้อถอย เพียรพยายามในการไม่ทำสิ่งที่เป็นบาปอกุศล ไม่ทำความชั่วเพียรทำดี และเพียรชำระจิตของตนให้ผ่องแผ้ว ซึ่งความเพียรมีหลายด้าน ตั้งแต่ความเพียรที่ถูกต้องเป็นธรรมและพึงประสงค์นั้น คือความเพียรที่จะกำจัดความเลื่อมให้หมดไปและระวังป้องกันมิให้เกิดขึ้นใหม่อย่างหนึ่ง กับความเพียรที่จะสร้างสรรค์ความดี ความเจริญให้บังเกิดขึ้นและระวังรักษามิให้เสื่อมสลายไปอย่างหนึ่ง ความเพียรทั้งสองประการนี้เป็นอุปการะอย่างสำคัญต่อการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน ถ้าทุกคนในชาติจะได้ตั้งตนตั้งใจอยู่ในความเพียรแล้ว ประโยชน์และความสุขก็จะบังเกิดขึ้นทั้งแก่ส่วนตัวและส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนวิริยะเพื่อการบรรลุนิยามในเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีเนื้อหากว้างขวางครอบคลุมหลักพุทธธรรมทั้งหมด โดยสามารถพิจารณาขอบเขตในองค์ประกอบแต่ละหมวดเป็นอย่างไร เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๒ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลากรในองค์การในการนำหลักการบำเพ็ญวิริยบารมีไปปฏิบัติให้มีจิตสำนึกในคุณค่าในด้านความเพียรเพื่อประโยชน์ส่วนตนและองค์การ

^{๑๐} ปรีดา ปัญญาจันทร์, นิทานคุณธรรมจากพระราชดำรัส : ความเพียร เล่ม ๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก, ๒๕๕๗), หน้า ๒๘.

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๒.๑ ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างเยาวชนไทยตามหลักการบำเพ็ญวัตรียบารมีในสังคมปัจจุบัน

๒.๒ ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนด้วยหลักอิทธิบาท ๔

๒.๓ ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักการบำเพ็ญวัตรียบารมีในชีวิตประจำวัน

บรรณานุกรม

ปรีดา ปัญญาจันทร์. **นิทานคุณธรรมจากพระราชดำรัส : ความเพียร เล่ม ๓**. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก, ๒๕๕๗.

พร มลิตทอง. **อิทธิบาท ๔ หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาบุญเลี้ยง เตชพล (บุตรตะเคียน). “มโนทัศน์เรื่องตบะในพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร, ๒๕๕๔.

พระมหาปรีชา ปภังกร (มันเขตกิจ). “มโนทัศน์เรื่องความเพียรในพระพุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ และธานี สุวรรณประทีป. “แนวทางการเสริมสร้างวัตรียบารมีแก่เยาวชนไทยในสังคมปัจจุบัน”. **วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์** ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๖๙.

พระสมุห์วัชรินทร์ ถาวโร (ผาสุข). “ศึกษาการบำเพ็ญเพียรของพระโสณโกฬิวิสเถระในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระสุทัศน์ สุทนต์ (วงศ์สถาน). “การนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สุวรรณี เลื่องยศลือชากุล. “การศึกษาความเพียรของพระโสณเถระที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

อนงค์ ชีระพันธุ์. “ปัญหาที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔.